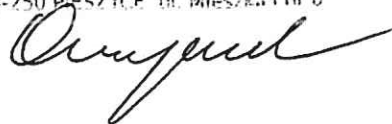

**WSTĘPNY PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH
OBRAZU OLEJNEGO NA PŁÓTNIE PRZEDSTAWIAJĄCEGO
SCENĘ ZMARTWYCHWSTANIA PAŃSKIEGO
Z KOŚCIOŁA FILIALNEGO PW. ŚW. JANA KANTEGO
W NIEZKOWICACH
PARAFII PW. ŚW. JÓZEFA OBLUBIEŃCA NMP
W DANKOWICACH**

Opracował: Andrzej Król

mgr ANDRZEJ KRÓL
KONSERWATOR DZIEŁ SZTUKI
Dyplom ASP Kraków - 1278
tel. 008 000 000 000
48-250 BIESZYCE ul. Mieszka I nr 6

1. KARTA TYTUŁOWA

A. IDENTYFIKACJA OBIEKTU

- OBRAZ OLEJNY NA PŁÓTNIE przedstawiający Scenę Zmartwychwstania w drewnianej srebrzonej i złoconej ramie.
- AUTOR: nieznany
- DATOWANIE: XVIII w
- POCHODZENIE: kościół filialny pw. Św. Jana Kantego w Nieszkowicach, parafii p.w. Św. Józefa Oblubieńca NMP w Dankowicach
- WŁAŚCICIEL: parafia p.w. Św. Józefa Oblubieńca NMP w Dankowicach
- WYMIARY: RAMA - wys. 220 cm szer. 130 cm
OBRAZ - wys. 180 cm szer. 90 cm
- TECHNIKA WYKONANIA : obraz olejny na płótnie na drewnianych krosnach, rama drewniana z wystrojem sztukatorskim, pierwotnie srebrzona i złocona.

B. DANE DOTYCZĄCE OPRACOWANIA PROGRAMU

- INWESTOR: Parafia rzym.- kat. p.w. Św. Józefa Oblubieńca NMP w Dankowicach
- ZLECENIODAWCA : j.w.
- WYKONAWCA : konserwator dzieł sztuki mgr Andrzej Król

C. DANE DOTYCZĄCE DOKUMENTACJI

- OPISOWA:
- FOTOGRAFICZNA:

D. KRÓTKI OPIS ZAKRESU PRAC BADAWCZYCH

- oględziny obiektu
- ocena zachowania: podobrazia, warstwy malarskiej i krosien
- ocena zachowania drewna ramy, wyprawy sztukatorskiej oraz srebrzeń i złoceń
- wykonanie opisu ikonograficzno - kolorystycznego
- sporządzenie wstępnego programu prac konserwatorskich.
- wykonanie dokumentacji fotograficznej obiektu

Opracował: mgr Andrzej Król

2. DANE INWENTARYZACYJNE OBIEKTU

- Nieszkowice woj. dolnośląskie
- kościół filialny pw. Św. Jana Kantego, parafii p.w. Św. Józefa Oblubieńca NMP w Dankowicach
- obraz olejny na płótnie z przedstawieniem Sceny Zmartwychwstania, w drewnianej srebrzonej i złoczonej ramie.
- pochodzenie obiektu j. w.
- czas powstania XVIII w

3.HISTORIA OBIEKTU

W archiwach parafii w Dankowicach (niem. Dankwitz) nie zachowały się żadne materiały źródłowe dotyczące historii wyposażenia kościoła filialnego w Nieszkowicach. Obraz powstał zapewne w jednej ze śląskich pracowni malarskich, rama natomiast w warsztacie stolarsko – snycerskim. Prawdopodobnie obraz został wtórnie zamontowany w tej ramie. Świadczyłyby o tym obcięcie od góry kompozycji przedstawienia – części chorągwi trzymanej przez Chrystusa oraz zbyt mało przestrzeni nad jego głową .

Prawdopodobnie też omawiany obraz wtórnie znalazł się w kościele w Nieszkowicach. Świadczyłyby o tym miejsce i sposób ekspozycji we wnętrzu świątyni – jest niejako wciśnięty w narożniku przy południowej części ściany tęczowej oraz brak umieszczenia go w katalogowym opisie wyposażenia kościoła filialnego.

W trakcie użytkowania obiektu nastąpiły zniszczenia ich powierzchni co skutkowało licznymi „naprawami”. Polegały one na niefachowych uzupełnieniach ubytków formy rzeźbiarskiej oraz przemalowaniu powierzchni sztukatorskiej wyprawy drewnianej ramy . Przemalówki powodowały zmiany kolorystyki ramy oraz obniżały ich wartości estetyczne i historyczne. Powierzchnia obrazu jest mocno zabrudzona z pociemniałym werniksem

4. OPIS IKONOGRAFICZNO – KOLORYSTYCZNY OBIEKTU

Obraz przedstawia Scenę Zmartwychwstania na kształt stojącego, wydłużonego prostokąta. Centralną część zajmuje stojąca postać zmartwychwstałego Chrystusa na tle pejzażu. Postać ujęta jest w kontrapoście z odsłoniętym torsem.

Na biodrach upięte jest białe prześcieradło sięgające stóp. Jego poła przerzucona jest przez lewe ramię i lewą rękę, w której trzyma drzewce białej chorągwi udrapowanej w formie serpentyny. Ma ona kształt wydłużonego trójkąta z rozdwojoną końcówką i ozdobiona jest czerwonym krzyżem (nie jest on czytelny z powodu obcięcia górnej partii). Prawa ręka Chrystusa uniesiona ku górze w geście pozdrowienia. Głowa owalna z długimi włosami i zarostem.

Stoi on na przesuniętej, prostokątnej płycie sarkofagu-grobu, który jest wykonany z jasnego kamienia.

Przed sarkofagiem leży śpiący żołnierz. Ubrany w niekompletną zbroję, żółty kaftan i czerwone spodnie. Lewą ręką podpira głowę o kształcie owalnym z długimi włosami. Obok stoi oparta owalna tarcza w kolorze zielonym. Jej środek wypełnia jakby metaliczny żółty mniejszy owal w widocznym rysunku głowy. Obok na białym pasie widoczne czarne litery: „S P”.

Drugi żołnierz widoczny zza sarkofagu, patrzy na Chrystusa osłaniając oczy. Ujęty jest od barku. Widoczna brązowa skórzana (?) zbroja i zielony w kolorze krótki rękaw kaftana.

W tle widoczny pejzaż. Na pierwszym planie z prawej strony widoczne wzniesienia z kilkoma drzewami. Z lewej – widoczny daleki horyzont ze wzgórzami ujęty perspektywą powietrzną. Niebo ujęte walorowo: od błękitu w górnej i środkowej części do jasnych żółcieni na linię horyzontu. Na jego tle przedstawiono jasne i ciemne chmury.

Rama obrazu ma rozbudowany profil. Profil lica ramy buduje szeroki półwałek w element wklęsły. Pokrywa go powtarzający się element – rodzaj poprzecznego kasetonka. Pośrodku usytuowano profilowaną formę małego kółka i wzdłuż po dwóch stronach elementy roślinne. Od wewnątrz rama zakończona jest dwiema, listwami w układzie schodkowym. Boki ramy stanowi zestawienie dwóch wzdłużnych wklęsłych listew. Pierwotnie rama była srebrzona, a wewnętrzna listwa ramy była złocona. Obecnie cała rama pomalowana jest brązową tzw. „Złotołem”

5. STAN ZACHOWANIA OBIEKTU

Obraz z przedstawieniem Sceny Zmartwychwstania w drewnianej ramie jest zniszczony. Powierzchnia obrazu jest bardzo zabrudzona. Werniksy są zmatowiałe, a miejscami zabielałe. Zmiany te zniekształcają pierwotną kolorystykę przedstawienia. Narożniki oraz dolna krawędź obrazu wykazują liczne ubytki gruntów i warstwy malarskiej. W dolnej partii obrazu widoczne liczne zachłapania woskiem. W miejscu styku obrazu z ramą widoczne są zamalowania „Złotolem” powstałe przy przemalowaniu.

Również odwrocie podobrazia jest zabrudzone i zakurzone. W czasie prac remontowych ścian kościoła zachlapano odwrocie płótna farbą, a za krosna powpadały resztki zaprawy wapienno – piaskowej. Spowodowało to wybrzuszenie płótna w tym miejscu.

Rama obrazu o bogatym profilu została wykonana z drewna. Drewno obiektu częściowo zostało zaatakowane przez owadzie szkodniki drewna, co spowodowało powstanie ubytków części wzmocnień ramy od odwrocia. Ubytek ten jest widoczny także z boku prawej strony ramy. Ornamenty geometryczne i roślinne zostały wykonane z masy sztukatorskiej i przyklejone do profilu ramy w części licowej, prawdopodobnie przy użyciu kleju skórniego. Warunki ekspozycji obiektu we wnętrzu kościoła, zwłaszcza duża wilgotność powietrza osłabiły cechy spoistości kleju. Skutkowało to odpadaniem fragmentów ornamentyki szczególnie na bocznych skrajnych listwach. Lokalnie występują duże braki elementów dekoracyjnych. Na wielu listwach występują pęknięcia masy sztukatorskiej, ale generalnie nie wykazują one tendencji do odspajania.

W wielu miejscach próbowano uzupełniać powstałe ubytki masą gipsową, ale wykonano to niefachowo i nie dają pożądanego efektu estetycznego.

Całość po tych uzupełnieniach pomalowano brązą tzw. „Złotolem”, co niekorzystnie zmieniło kolorystykę obiektu.

7. WSTĘPNY PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH

- 1) Wykonanie dokumentacji fotograficznej obiektu przed konserwacją.
- 2) Wstępne oczyszczenie powierzchni obrazu z luźnych zanieczyszczeń. Zastosowanie miękkich pędzli i odkurzacza.
- 3) Demontaż obrazu w kościele i przewiezienie do pracowni
- 4) Wyjęcie obrazu z przedstawieniem Sceny Zmartwychwstania z ramy.
- 5) Przeprowadzenie częściowej impregnacji ramy. Użycie 20%-owego roztworu żywicy syntetycznej Paraloid B-72 w rozpuszczalnikach organicznych (toluen, ksylen). Zastosowanie metody przez powlekanie oraz przez zanurzenie. Pozostawienie obiektów do czasu całkowitego odparowania rozpuszczalnika pod namiotem z folii.
- 6) Zastosowanie środków owadobójczych(np. Chylotox). Nałożenie metodą przez powlekanie oraz poprzez iniekcję.
- 7) Usunięcie wadliwych kitów z powierzchni ramy metodą mechaniczną
- 8) Wykonanie rekonstrukcji brakujących elementów wystroju ramy z masy sztukatorskiej i przyklejenie w miejscach ubytku (m.in. w części ornamentów). Zastosowanie drewna miękkiego.
- 9) Usunięcie wadliwie wykonanego przemalowania powierzchni ramy tzw. „Złotołem” . Zastosowanie rozpuszczalników, past do usuwania powłok olejnych, terpentyny oraz usuwanie metodą mechaniczną.
- 10) Posrebrzenie i pozłocenie części powierzchni ramy z zastosowaniem złota i srebra płatkowego metodą na mikstion. Zastosowanie mikstionu olejnego.
- 11) Zabezpieczenie powierzchni srebrzonych przed oksydacją. Zastosowanie roztworu żywicy synt. Paraloid B-72. w toluenie (ok. 8% roztwór) .
- 12) Pokrycie drewnianego odwrotcia ramy Paraloidu B-72 w toluenie
- 13) Oczyszczenie powierzchni obrazu z zabrudzeń. Zastosowanie środków ustalonych na drodze prób i doświadczeń.
- 14) Usunięcie pociemniałej warstwy werniksu. Zastosowanie rozpuszczalników ustalonych na drodze prób i doświadczeń. Użycie terpentyny balsamicznej jako środka stopującego i doczyszczającego.
- 15) Wykonanie niewielkich uzupełnień ubytków warstwy malarskiej. Zastosowanie odchudzonych farb olejnych z medium żywicznym
- 16) Zawerniksowanie powierzchni obrazu werniksem półmatowym, żywicznym.
- 17) Sporządzenie dokumentacji opisowej i fotograficznej poszczególnych etapów konserwacji drewnianego ołtarza.

Opracował Andrzej Król

mgr ANDRZEJ KRÓL
KONSERWATOR SZTUKI
DYPLOMOWY
ul. ... 78
58-250 MIESZCZE, tel. ... nr 5

